

Arienne Bolt

IVOREN MAAN

LEMNISCAAT

Arienne Bolt

IVOREN
MAAN

Van Arienne Bolt verscheen bij Lemniscaat:
De laatste reis van de Ballerinus

© 2022 Arienne Bolt
Omslag: Eveline Verburg
Nederlandse rechten Lemniscaat b.v.,
Vijverlaan 48, 3062 HL Rotterdam, 2022
ISBN 978 90 477 1379 1
NUR 285

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk- en bindwerk: Wilco, Amersfoort

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux, waardoor onnodig en milieuverontreinigend transport is vermeden.

Kijk voor meer informatie, lessuggesties en extra's op:
www.lemniscaat.nl

JUNO

Over elf uur is ze veertienduizend kilometer hiervandaan. De metalen vogel die haar zal brengen staat achter het glas van de gate te blinken in de ochtendzon. Zijn aluminium huid is schoon en gaaf.

Er bestaat misschien zoiets als een vliegtuigenwasstraat. Anders is het vliegtuig nieuw. Vanuit de gate kan ze door de cockpitraampjes naar binnen kijken. De piloten zijn al aan boord, ze zien er vrolijk uit.

Het smetteloze vliegtuig en de opgewekte piloten stellen haar gerust. Dit zijn gunstige tekenen voor de reis. In elk geval voor de hare. De meeste andere passagiers reizen met familie. Kinderen met hun ouders, soms een oma of opa. Net als zij in zomerkleding.

Op de zuidelijke helft van de aardbol is het winter. Zouden ze dat weten? Juno moest warme kleren meenemen van Leto.

Een dame in een blauw mantelpakje roept om dat iedereen aan boord moet gaan. Snel maakt ze een foto voor haar moeder en een selfie voor de *sweet fifteens*. Dan slokt de sliert passagiers haar op en schuift haar langs de laatste controle, door de slurf, naar de deur van het vliegtuig, langs de crew die haar een goede morgen wenst. Als ze zou durven zou ze hen nu al bedanken, gewoon voor het feit dat ze haar meenemen. Over één derde van Planeet Aarde. Ver weg van hier.

Tientallen rijen stoelen strekken zich voor haar uit. Drie stoelen links, drie rechts. Juno zit op 31B. Ze heeft geen raamplaats bemachtigd, zelfs geen stoel aan het gangpad. Bij

het raam op 31A zit een iel dametje dat eruitziet alsof ze elk moment kan breken.

‘Goedemorgen,’ groet Juno haar.

De dame kijkt op. Een minuscuul omaatje met een lief gezicht. Nog een goed teken. Juno ziet zo snel niemand die bij haar zou kunnen horen. Zij en Juno kunnen oma en kleinkind lijken, voor de duur van de vlucht. Juno tilt haar rugzak boven haar hoofd en propt hem in het bagagevak.

‘Hulp nodig?’ Naast haar is een jongen opgedoken. Nonchalant leunt hij tegen rij 30. Het zou kunnen dat hij knap is, maar ze kan het niet goed zien, zijn haar hangt tot over zijn ogen.

‘Nee, dank je.’ Haar wangen vliegen in brand, had ze haar haren maar niet ingevlochten, dan had ze zich er net als hij achter kunnen verschuilen. De krappe ruimte tussen de stoelen lijkt nog kleiner te worden. Zo gracieus als ze kan gaat ze zitten, op haar schoudertas. Heel ongemakkelijk. De jongen loopt niet door. Het wordt snel warmer in het vliegtuig. Met moeite trekt ze haar tas onder zich uit, stoot het broze vogeltje naast haar aan. ‘Sorry.’

De jongen gaat naast haar zitten en keert zich naar Juno en het dametje. ‘Hoi, ik ben Jan.’

Het vrouwtje knijpt vriendelijk met haar ogen. ‘Doris. Aangenaam.’

Als Juno niet direct iets terugzegt steekt Jan zijn hand uit. ‘We zitten de hele dag naast elkaar.’

Geen vezel in haar lijf die zijn hand durft aan te nemen. Vanonder haar wimpers kijkt ze hem aan, waarom heeft ze zich niet opgemaakt, achter zijn warrige haar blijven zijn ogen onzichtbaar, misschien is hij ook verlegen en doet hij alleen stoer, er vallen kuiltjes in zijn wangen, hij glimlacht. Ze glimlacht terug. ‘Juno.’ Ze herhaalt haar naam tegen het grijze omaatje, van wie de ogen transparant zijn als aquamarijnen.

Hij blijft kijken, ze weet het al ziet ze het niet, ze scant de inhoud van haar tas. Het is echt bloedheet in het vliegtuig.

Ze diept een reisgids op – van haar moeder gekregen, al zal ze hem niet nodig hebben, Leto heeft toch geen vrij om met haar op reis te gaan – en wuift zich koelte toe. Het dametje naast haar kijkt geïnteresseerd, dus Juno wappert met het boek een luchtstroom haar kant op. Doris lacht, haar ogen en mond verdwijnen bijna in het net van rimpeltjes dat over haar gezicht ligt. ‘Dankie,’ zegt ze, of zo klinkt het. ‘Gaan jy met vakansie?’

Doris ziet eruit als een oma aan wie je alles kunt vertellen. Als je zou willen. Als je de moed zou hebben. Juno knikt en slaat de reisgids open om zich erin te kunnen verstoppen, indien nodig. ‘Eerste keer in Suid-Afrika?’

Juno knikt nogmaals. ‘Eerste keer. En u?’

Doris glimlacht half. Tussen de rimpels glanzen haar ogen vochtig. ‘Ek het my familie en vriendinne in Europa besoek. Ek het hulle vir die laaste keer gegroet.’

Het duurt een paar seconden voor Juno haar begriipt. Ze kijkt opzij, in de lichtblauwe ogen.

‘Dit is goed.’ Doris legt haar vogelklauwtje op de armleuning tussen hen. ‘Ek is oud.’

Wat?

‘Het is goed zo, ik ben oud,’ herhaalt Doris.

Juno schudt haar hoofd. Nee toch. Zit ze alsnog naast de dood? Of naast de bijna-dood. Net nu ze van die toestand wil wegvliegen. Ze geloofde zelfs dat ze eraan ontsnapt was. Brengt dit ongeluk, is het een slecht teken? Dat kan ze allemaal niet vragen, hoewel het dametje haar begripvol aankijkt.

‘Ik ga ook op familiebezoek,’ zegt ze dan maar. ‘Bij mijn zus.’

Doris knikt, al knikkend valt ze in slaap. Haar hoofd zakt tegen het raam, zelfs door het opstijgen slaapt ze heen. Juno wordt met elke meter die ze hoger stijgen juist wakkerder, helderder, lichter, minder schuldig.

JAN

Al zeker een uur zit ze met haar neus in die reisgids en haar oren onder een koptelefoon. Alleen toen Doris naar het toilet wilde en ze moesten opstaan kon hij haar weer even aankijken. Groene ogen, brede mond. Blonde vlecht. Een lang, wijdvallend t-shirt laat een schouder bloot. Onder het shirt is het nog vrij plat. Lange benen in een legging, blote voeten in slippers. Ongelakte teennagels. Ze is mooi, maar niet cool of stoer of opvallend. Ook niet het soort meisje waarvan zijn ouders een gat in de lucht zouden springen als hij haar mee naar huis bracht. Wat geen reden zou zijn om zo'n meisje niet mee naar huis te nemen. Integendeel.

Maar zijn ouders hoeven hem voorlopig niet te zien. Hij laat zich onderuit zakken in zijn stoel. Zijn familie heeft, terecht, dat weet hij zelf ook wel, heftig gereageerd op wat zijn moeder nu 'Het Incident' noemt. Zijn pa heeft sindsdien geen woord meer tegen hem gezegd. Zelfs niet toen Jan naar het vliegveld vertrok. Correctie: naar het vliegveld werd gestuurd. Een dag na het ongeluk had Jan zijn vader gevraagd hoe het met hem ging, wat hem een klap in zijn gezicht had opgeleverd. De eerste van zijn leven. Daarna verbood zijn pa iedereen er nog over te spreken, al stond hij erop dat ze 's avonds met zijn vieren aan tafel zaten. Dat was bizar. Maar zijn moeder en zusje gehoorzaamden, zoals altijd, en Jan besloot om ook zijn mond te houden. In elk geval tot hij wist hoe hij het een beetje goed zou kunnen maken. Die kans kreeg hij niet. Zijn vader annuleerde de vakantie naar Florida, bedacht dat hij zijn zoon niet de hele zomer om zich heen kon verdragen, en Jan mocht vertrekken.

Had hij zijn zusje maar mee kunnen nemen. Nee, kon hij de tijd maar twee weken terugdraaien. Als dat toch mogelijk was. Spijt bedelft hem, een lawine van spijt. Hij krijgt geen lucht. Met geweld zet hij zijn borstkas uit en zuigt hij zijn longen vol. De storm thuis gaat wel weer liggen. Zijn pa heeft deze keer meer tijd nodig dan na een normale ruzie. Logisch.

Gecontroleerd laat Jan zijn adem ontsnappen. Hopelijk nog maar één, anders maximaal twee jaar moet hij het thuis zien vol te houden. Een eeuwigheid. Zodra hij mag studeren gaat hij het huis uit. Volhouden. Hij balt zijn vuisten. Een eeuwigheid... Om te kalmeren ademt hij weer diep in en uit. Hij sluit zijn ogen en focust zich. In, uit.

Gaia ligt op de grond. Haar ogen wijd opengesperd. Veel oogwit. Ze tilt haar hoofd op, kijkt hem aan. Bot steekt uit haar gebroken been. Gescheurde huid. Stromend bloed. Stilte.

‘Schiet dan!’ schreeuwt een overslaande stem vanuit het niets. Zijn pa, maar hij ziet hem nergens. ‘Je moest toch zo nodig schieten! Maak haar af!’

Zijn vinger verstrakt om de trekker. Iemand pakt hem vast. Hij wordt wakker, hijgend, zwetend. Met een schok komt hij overeind en rukt zich los. Waar is hij? Waar – vliegtuig. Meisje. Juno is het, die haar vingers op zijn arm legt. Lang en smal, vederlicht. Hij kijkt ernaar. Om haar ogen niet te hoeven zien. Van zo dichtbij. Ze zegt niks, dat waardeert hij.

De stewardessen komen langs met de lunch. Jan geeft een dienblad vol bakjes door aan Juno, die het voor Doris neerzet en haar zachtjes wakker schudt. ‘Dankie,’ hoort hij de oude dame zeggen. Afrikaans.

‘Juffrouw Bos,’ leest de stewardess voor van het dienblad dat ze in haar handen heeft. Juno neemt de maaltijd van haar aan.

Jan pakt zijn lunch uit, pasta met kip, anders dan die van Juno. Rijst, linzen, wat groente. ‘Ben je op dieet?’ waagt hij.

Ogen kunnen niet fladderen, toch is dat het beste woord voor wat haar ogen doen. Haar blik fladdert naar hem, en weer terug naar haar bord.

‘Dat is zeker geen compliment?’ Ze klinkt niet echt beledigd. ‘Sorry.’ Dat was niet zo slim.

‘Ik eet veganistisch,’ verklaart ze. ‘Niet voor een dieet. Als levensstijl.’

O, een vegan. Op zijn school zitten er ook een paar. Meisjes die plastic Dr. Martens dragen, shirts met leuzen erop, en

die ongevraagd gruwelijke filmpjes laten zien. Regelrechte activisten. Zo ziet Juno er niet uit. Op het gevaar af dat hij nog iets doms vraagt, wil hij weten of vegan leven moeilijk is. Daar denkt ze over na terwijl ze eten.

‘Thuis niet,’ zegt ze uiteindelijk. ‘We aten altijd al vegetarisch, een tijdje geleden stopte ik ook met eieren en kaas en zo.’

‘Waarom?’ Hij weet niet of ze zich zal verwaardigen de onwetende carnivoor die hij is iets wijzer te maken, maar hij wil haar graag aan de praat houden.

‘Ik houd van dieren.’

Ja, wie niet. Met zo’n simpel antwoord neemt hij geen genoegen. ‘Zuid-Afrika noemt zichzelf *red meat country*,’ probeert hij haar uit haar tent te lokken.

Ze trekt een wenkbrauw op, kijkt hem niet aan.

Iets serieuzer dan. ‘Hoe is het daar met het dierenleed gesteld?’

Daar zijn de fladderende ogen weer. Onzeker, verbaasd, alsof hij haar totaal verrast met deze vraag.

‘Veganisten zijn toch tegen dierenleed,’ licht hij zijn vraag toe. Waarom graaft hij zijn eigen graf? Hij vindt haar leuk. Maar na wat hij gedaan heeft verdient hij niet dat iemand hem ooit nog leuk vindt. Zeker niet iemand die echt van dieren houdt.

‘Niet elke veganist is een dierenrechtenextremist,’ zegt ze aarzelend.

‘Natuurlijk wel. Veganisme is een statement, in elk geval bij mij op school.’

Geen reactie.

‘Zuid-Afrika heeft een gigantische bio-industrie. Kippen en struisvogels,’ graaft hij verder aan zijn graf. ‘Krokodillen.’ ‘Houd jij van dieren?’

Nu overvalt ze hém. Hij moet twee seconden nadenken, al is het antwoord toch echt heel makkelijk. ‘Natuurlijk.’

Ze kijkt naar de restanten van zijn maaltijd.

‘Je kunt van dieren houden en ze toch eten,’ verdedigt hij zich.

‘Houd je van het ene dier wel en van het andere niet? Of houd je gewoon net iets meer van eten dan van dieren.’ Ze knikt naar zijn bord. ‘Een stuk plofkip uit de supermarkt is misschien makkelijk om niet als dier te zien, maar wat als je haar met je blote handen moet vangen en de nek omdraaien?’

Nu moet hij echt oppassen wat hij zegt. Beter houdt hij zijn mond. De fladderende ogen blijven hem deze keer aankijken. Hij moet wel antwoorden. ‘Thuis eten we, eh, biologisch vlees. Dieren die vrij hebben rondgelopen, in elk geval.’

‘Ook dieren die zogenaamd vrij hebben rondgelopen worden voor ons gedood,’ zegt ze zacht. ‘Al geldt slachten, wat op hetzelfde neerkomt als vermoorden, voor de meeste mensen niet als dierenleed.’

Het raakt haar echt. Haar groene ogen verschieten van licht naar donker, hij wil voorzichtig zijn. ‘Maar voor jou is dat wel dierenleed.’

Ze doet er het zwijgen toe. Hij voelt dat ze zich terugtrekt, in een poging hun gesprek op gang te houden heft hij dramatisch zijn handen ten hemel. ‘Waar wil je deze vakantie dan van leven!’

Ze haalt haar schouders op. ‘Cola en chips?’

Hij moet lachen en ze lacht met hem mee. Hij bewondert rode lippen en witte tanden. Ze lijkt iets dichterbij.

JUNO

In zijn slaap is hij angstig. Als hij wakker is doet hij bijdehand en zelfverzekerd. Ze krijgt geen hoogte van hem. Toen hij was bijgekomen van zijn nachtmerrie en het zweet van zijn voorhoofd veegde kreeg ze voor het eerst zijn ogen te zien. Bruin, er schemerde een schaduw in. Blauwe kringen lagen eronder.

Had ze moeten vragen wat hij droomde? ‘Waar ga je heen?’ vraagt ze in plaats daarvan.